

Avfallsplan

för

Sigtuna kommun

2016-01-01

Antagen av kommunfullmäktige 17 december 2015, §198

SAMMANFATTNING

Hantering av kommunens avfall är en av de viktiga framtidsfrågorna för miljön. Nya miljö- och samhällskrav kräver nya lösningar för avfallshanteringen. Sigtuna kommun är en ekokommun och vill ytterligare förstärka inriktningen mot en hållbar utveckling genom en förbättrad avfallshantering.

Syftet med Sigtuna kommuns avfallsplan är att:

- Ge en samlad bild av den nuvarande avfallshanteringen.
- Ange mål och aktiviteter för minskning av avfallet och ökad återvinning.
- Långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Utifrån nuläget inom avfallshanteringen i kommunen, regionala och nationella miljö kvalitetsmål samt EU:s avfallshierarki har mål och åtgärder för avfallshanteringen arbetats fram. Syftet med målen är att flytta avfallet uppåt i EU:s avfallshierarki för att minska mängden avfall som uppstår och att omhändertagandet av det avfall som uppstår ska förbättras ur miljö och resurshushållningssynpunkt.

Avfallsplanen innehåller tre målområden med tre effektmål för varje område. För varje effektmål finns ett mätbart mål. För varje målområde anges aktiviteter som visar hur kommunen ska agera för att bidra till att målen nås. Uppföljning av avfallsplanens mål kommer att ske årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse samt i samband med översyn av avfallsplanen år 2020.

Målområdena är valda utifrån att de bidrar till en långsiktig hållbar utveckling. Det miljömässigt bästa är att avfall inte uppstår. Det avfall som uppstår ska i största möjliga utsträckning utnyttjas som en resurs. Avfall som innehåller farliga ämnen måste tas omhand på ett säkert sätt. För att avfallshanteringen ska kunna vara långsiktigt hållbar måste sortering och insamling av avfall vara lätt för kunderna att förstå och tillämpa. Aktiviteterna för att nå målen handlar huvudsakligen om information och samråd, att kommunen ska förgå med gott exempel inom olika områden samt om projekt och utredningar.

Avfallsplanen för Sigtuna kommun ska vara ett styrinstrument för utveckling av avfallshanteringen. Avfallsplanen ska vara en del av kommunens styrdokument vid fysisk planering. Planen ska kunna användas av alla som på något sätt ansvarar för avfall.

För att uppfylla de långsiktiga målen krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket naturligtvis inte kan ske under de år som denna avfallsplan gäller. Avfallsplanen är dock ett viktigt steg på vägen för att på lång sikt kunna uppfylla samhällets mål med materialhanteringen.

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	5
1.1	Bakgrund och syfte.....	5
1.2	Läsanvisning.....	5
1.3	Innehåll i en kommunal avfallsplan	6
1.4	Avfallsplanering, redovisning och uppföljning.....	6
1.5	Beskrivning av genomfört samråd	7
1.6	Beskrivning av genomförd miljöbedömning.....	7
2	MÅL OCH STRATEGIER FÖR AVFALLSHANTERINGEN.....	7
2.1	Målstruktur.....	7
2.2	Övergripande målbild.....	8
2.3	Målområde 1 - Från avfall till resurs.....	8
2.4	Målområde 2 - Avfallshantering med människan i fokus	9
2.5	Målområde 3 - Farligt avfall i rätt spår	10
3	KONSEKVENSER AV MÅL OCH STRATEGIER.....	11
3.1	Miljökonsekvenser	11
3.2	Ekonomiska konsekvenser	11
3.3	Barnkonsekvensbeskrivning.....	12
4	ANSVAR OCH ORGANISATION.....	12
4.1	Kommunens ansvar	12
4.2	Kommunens avfallsorganisation	13
4.3	Producenternas ansvar	13
4.4	Invånarnas, fastighetsägarnas och företagens ansvar	13
4.5	Samarbete med olika verksamheter.....	13
5	KOMMUNALA STYRMEDEL.....	14
5.1	Lokala avfallsföreskrifter	14
5.2	Taxor och avgifter	14
5.3	Information och kommunikation.....	15

BILAGOR

Bilaga 1	Mål och Aktiviteter
Bilaga 2	Nulägesbeskrivning
Bilaga 3	Anläggningar
Bilaga 4	Nedlagda deponier
Bilaga 5	Nationella miljömål och lagstiftning
Bilaga 6	Uppföljning av avfallsplan 2010
Bilaga 7	Miljökonsekvensbeskrivning
Bilaga 8	Ordlista

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND OCH SYFTE

Riksdagen beslutade 1990 att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner, vilket idag är inskrivet i Miljöbalken. Avfallsplanen utgör, tillsammans med föreskrifterna för hur avfallshanteringen ska gå till, kommunens s.k. renhållningsordning.

Kommunens avfallsplan är ett viktigt verktyg för att utveckla avfallshanteringen. Det är ett långsiktigt, kontinuerligt arbete att förändra avfallshanteringen i riktning mot visionen. Arbetet har pågått under många år och kommer att fortsätta under lång tid framöver.

Denna avfallsplan är en revidering och delvis omarbetning av tidigare avfallsplan med anpassning till de nya bestämmelser och lokala förhållanden som gäller för avfallshanteringen idag.

Syftet med Sigtuna kommuns avfallsplan är att:

- Ge en samlad bild av den nuvarande avfallshanteringen.
- Ange mål och aktiviteter för minskning av avfallet och ökad återvinning.
- Långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Avfallsplanen ska utgöra ett verktyg för att kommunicera behov av förändringar av hanteringen för att möta samhällets nya krav inom området.

För att uppfylla de långsiktiga målen krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket naturligtvis inte kan ske under de år som denna avfallsplan gäller. Avfallsplanen är dock ett viktigt steg på vägen för att på lång sikt kunna uppfylla samhällets mål med materialhanteringen.

1.2 LÄSANVISNING

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet utgörs av följande delar:

Syfte, bakgrund och grundläggande utgångspunkter för framtagande av avfallsplanen beskrivs i kapitel 1 och uppföljning av föregående avfallsplan i bilaga 6.

Vision, mål och övergripande åtgärder för avfallshanteringen i kommunen från 2016 fram till 2020 presenteras i kapitel 2 samt bilaga 1. Konsekvenserna av avfallsplanen presenteras övergripande i kapitel 3 och bilaga 7.

Organisation, ansvar och styrmedel beskrivs i kapitel 4 och 5.

Ordlista och förkortningar finns i bilaga 8.

Avfallshanteringen i Sigtuna innefattande bl.a. uppgifter om Sigtuna kommun, avfallsmängder, avfallshantering, anläggningar och nedlagda deponier beskrivs i bilaga 2, 3 och 4. Basår i denna del är 2014.

En översiktlig orientering av **lagstiftning och nationella miljö kvalitetsmål** redovisas i bilaga 5.

1.3 INNEHÅLL I EN KOMMUNAL AVFALLSPLAN

Avfallsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om avfallsmängder, avfallshantering och avfallsanläggningar samt mål och åtgärder. Syftet med föreslagna åtgärder är att flytta avfallet uppåt i EU:s så kallade avfallshierarki, se illustration nedan, för att minska mängden avfall som uppstår och att omhändertagandet av det avfall som uppstår ska förbättras ur miljö och resurshushållningssynpunkt.

Fokus i denna avfallsplan ligger på avfall som ingår i det kommunala ansvaret beträffande beskrivning av hantering, statistik över avfallsmängder, mål och åtgärder. Uppgifter avseende övriga avfallsslag och anläggningar redovisas översiktligt. Effektmål är mål som alla aktörer bör arbeta efter medan mätbara mål och strategier i första hand avser de avfallsslag kommunen råder över. Kommunen har möjlighet att genom dialog med olika aktörer i viss mån påverka hanteringen av avfallsslag som inte ingår i det kommunala ansvaret - såsom industriavfall och producentansvarsmaterial – vilket kan bidra till uppfyllelse av avfallsplanens mål och övriga samhälleliga miljömål.

1.4 AVFALLSPLANERING, REDOVISNING OCH UPPFÖLJNING

Avfallsplanen för Sigtuna kommun skall vara ett styrinstrument för att avfallshanteringen långsiktigt ska bli ekologiskt hållbar. Avfallsplanen ska vara en del av kommunens styrdokument vid fysisk planering. Planen ska kunna användas av alla som på något sätt ansvarar för avfall.

Uppföljning av avfallsplanens mål och åtgärder ska genomföras årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse och även avrapporteras till Sigtuna Vatten & Renhållning AB:s styrelse. Alla nyckeltal kommer dock inte att mätas varje år eftersom kundenkäter och plockanalyser avses genomföras vartannat år. Uppföljning sker även inför nästa revidering av avfallsplanen år 2020.

Inför framtagandet av föreliggande avfallsplan har en uppföljning gjorts av utfallet av tidigare avfallsplan. Uppföljningen visar att:

- Sex av de uppsatta mätbara målen har uppnåtts.
- Tre av målen har inte alls uppnåtts.
- Fyra av målen har nästan uppnåtts eller där förutsättningarna har ändrats så att målets intentioner ändå kan anses uppfyllda.
- Två av målen har inte kunnat utvärderas på grund av bristande underlag.

Många åtgärder i den tidigare avfallsplanens åtgärdsprogram har genomförts och av de åtgärder som inte genomförts har flertalet blivit inaktuella av olika anledningar. De mål som inte har

uppfyllts handlar om andelen avfall som materialåtervinns, andelen förpackningar och tidningar i kärn- och säckavfallet och mängden farligt avfall som samlas in.

1.5 BESKRIVNING AV GENOMFÖRT SAMRÅD

Utställning av renhållningsordningen med föreskrifter och avfallsplan har genomförts under perioden 21 september till och med 30 oktober 2015 och inleddes med annons i Sigtunabygden. Handlingarna har funnits utställda för granskning på biblioteken i Märsta och Valsta, Drakegården i Sigtuna stad, Församlingsgården i Rosersberg och i kommunhuset. Handlingarna var även tillgängliga via kommunens och bolagets hemsidor. Utställningen omfattade även utskick med möjlighet att lämna synpunkter till den 30 oktober. Tre yttranden inkom vilka redovisas i separat utställningsredogörelse.

1.6 BESKRIVNING AV GENOMFÖRD MILJÖBEDÖMNING

När en kommun upprättar en avfallsplan ska kommunen göra en miljöbedömning av planen om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen och på så vis främja en hållbar utveckling. I samråd med länsstyrelsen har kommunen bedömt att en miljöbedömning ska genomföras.

Miljöbedömningen har skett parallellt med processen för framtagandet av avfallsplanen och därmed har information kunna utbytas mellan de båda processerna. Avfallsplanens ena syfte grundar sig i att leda utvecklingen av avfallshanteringen långsiktigt hållbart och främja en god miljö både idag och i framtiden. Miljöbedömningen har också följt med avfallsplanen under utställningen med syfte att tillvarata synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen.

Genom kravet om uppföljning i miljökonsekvensbeskrivningen har detta bidragit till att den betydande miljöpåverkan till följd av planens genomförande kommer att följas upp årligen.

2 MÅL OCH STRATEGIER FÖR AVFALLSHANTERINGEN

2.1 MÅLSTRUKTUR

Sigtuna kommun är en ekokommun som vill ytterligare förstärka inriktningen mot en hållbar utveckling genom en förbättrad avfallshantering och avfallsplanering. Det sker bland annat genom att upprätta mål och genomföra strategier för minskning av avfallet och ökad återvinning och på så sätt långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Avfallsplanen bygger på en **vision**, som visar en övergripande bild av hur Sigtuna kommun vill att avfallshanteringen ska fungera. I detta avsnitt presenteras mål och åtgärder för avfallshanteringen i Sigtuna under perioden 2016-2020. Avfallsplanen innehåller **tre målområden**. Målområdena är valda utifrån att de bidrar till en långsiktig hållbar utveckling. Det miljömässigt bästa är att avfall inte uppstår. Det avfall som uppstår ska i största möjliga utsträckning utnyttjas som en resurs. Avfall som innehåller farliga ämnen måste tas omhand på ett säkert sätt. För att avfallshanteringen ska kunna vara långsiktigt hållbar måste sortering och insamling av avfall vara lätt för kunderna att förstå och tillämpa.

För varje målområde finns tre **mätbara mål**. För varje målområde anges **aktiviteter**, som visar hur kommunen ska agera för att bidra till att de mätbara målen nås. Aktiviteterna för att nå målen handlar om information och samråd, att kommunen ska förgå med gott exempel inom olika områden samt om projekt och utredningar. Vissa aktiviteter påverkar flera olika målområden, men anges då under det målområde som bedöms vara det huvudsakliga syftet med aktiviteten. Aktiviteterna anges i bilaga 1.

2.2 ÖVERGRIPANDE MÅLBILD

År 2020, när Sigtuna kommun har arbetat med de mål som avfallsplanen sätter upp, har insatserna resulterat i en effektivare material- och resurshantering och kommuninvånarnas engagemang och kunskapsnivå har ökat.

I Sigtuna kommun har vi avfallssystem som innebär att det är lätt att göra rätt när invånarna hanterar alla typer av avfall. Kommuninvånarna är nöjda med avfallshanteringen i kommunen och har kunskap om vinsterna med att minimera avfallsmängder, återanvända produkter, återvinna material och göra minimal negativ miljöpåverkan genom att hantera farligt avfall på ett miljösäkert sätt.

Återvinningscentralen i kommunen har utvecklats till att uppmuntra inte bara återvinning utan också återanvändning av produkter som annars skulle ha slängts som avfall. Den ökade återanvändningen leder till avfallsminimering och skapar ekonomiska och miljömässiga fördelar för kommuninvånarna.

Genom utbildnings- och informationsinsatser har nedskräpningen och matsvinnet minskat. Det matavfall som ändå uppstår blir till biogas och biogödsel. Insamlingsystemen uppfyller kraven på en god arbetsmiljö och mängden felsorterat farligt avfall har minskat. Vid planperiodens slut har den negativa miljöpåverkan från kommunens nedlagda deponier minskat.

2.3 MÅLOMRÅDE 1 - FRÅN AVFALL TILL RESURS

Det första målområdet beskriver Sigtuna kommuns ambition när det gäller avfallshanteringens resurseffektivitet, miljöpåverkan och möjligheten att se helheten i kretsloppet med människa och miljö. Målområdet samlar materialåtervinning och återanvändning under samma rubrik. Målens ambitionsnivå anger den nivå som minst ska uppnås för att målen anses uppfyllda.

Effektmål 1.1. Materialåtervinningen ska öka

Materialåtervinning innebär att råvaror ersätts av källsorterat material. Detta leder till att mindre råvaror behöver utvinnas och att vi på så sätt sparar både råvaror och energi. Materialåtervinning spelar en viktig roll i ett hållbart och resurseffektivt samhälle. I Sigtuna kommun vill vi öka materialåtervinningen genom att sätta upp följande mål:

År 2020 ska minst 50 % av allt hushållsavfall¹ materialåtervinnas.

---

¹ Exklusive avfall från enskilda avloppsanläggningar och latrin. Inklusive avfall med producentansvar. År 2013 materialåtervinnas ca 30 % av allt hushållsavfall, inklusive avfall som behandlas biologiskt.

Effektmål 1.2. Återanvändningen ska öka

Återanvändning innebär att varors livslängd ökar och återanvändning spelar en viktig roll i ett hållbart och resurseffektivt samhälle. I Sigtuna kommun vill vi öka återanvändningen genom att sätta upp följande mål:

År 2020 ska minst fem² procent av mängden grovavfall som lämnas till återvinningscentral återanvändas.

Effektmål 1.3. Matsvinn ska minska i Sigtuna kommuns egna verksamheter

År 2020 ska mängden matsvinn från Sigtuna kommuns förskolor, grundskolor och Arlanda gymnasium minskat med 25 % jämfört med år 2014³.

2.4 MÅLOMRÅDE 2 - AVFALLSHANTERING MED MÄNNISKAN I FOKUS

Det andra målområdet beskriver Sigtuna kommuns ambition att skapa en avfallshantering som innebär en god arbetsmiljö för de som hanterar avfallet samt god service till medborgarna. I Sigtuna kommun ser vi människan som en resurs för att minimera negativ miljöpåverkan och öka samhällets resurshushållning. Målområdet samlar avfallsminimering, nedskräpning, arbetsmiljö och service under samma rubrik. Målens ambitionsnivå anger den nivå som minst ska uppnås för att målen anses uppfyllda.

Effektmål 2.1. Medborgarna bidrar till ett hållbart samhälle

Medborgarnas engagemang, beteende och handlingar spelar stor roll för samhällsutvecklingen. Att förebygga uppkomsten av avfall utgör den översta nivån i EUs avfallshierarki. Miljövinsten är större om en produkt aldrig produceras än om den produceras, används och återvinns. Nedskräpning i offentliga miljöer skapar ofta en negativ spiral som leder till ökad nedskräpning. Felaktig hantering av uttjänta fordon är problem som lyfts i den nationella avfallsplanen. Felaktig hantering kan innebära dumpning av fordon eller illegal export av avfall. För att minska mängden avfall som uppkommer i samhället, nedskräpning och felaktig hantering av uttjänta fordon krävs ett långsiktigt arbete som handlar om att förändra beteenden och attityder i samhället.

År 2020 ska medborgarnas medvetenhet, om vad enskilda individer kan göra för att bidra till en hållbar utveckling, ökat. Andelen medborgare som svarar att de tänker på att minska mängden avfall ska öka till 50 %.⁴

Effektmål 2.2. Arbetsmiljön för dem som hanterar avfall ska vara god

Statistik visar att avfallshantering är en bransch med stor risk för arbetsskador. De största riskerna vid insamling av avfall är belastningsskador, olycksfall och trafikolyckor. I Sigtuna kommun vill vi säkerställa en god arbetsmiljö för dem som hanterar avfall genom att sätta upp följande mål:

---

² Mängden ska börja mätas under år 2015.

³ Under år 2014 har samtliga skolor gjort mätning av mängden matsvinn. Resultatet visas kortfattat i bilaga 2 och kommer att ligga till grund för skolornas fortsatta arbete med att minska mängden matsvinn.

⁴ År 2013 uppgav 42 % att de tänker på att minska mängden avfall i hög, eller ganska hög, utsträckning.

År 2020 ska minst 50 % av antalet identifierade⁵ svåra hämtställen ha åtgärdats.

Effektmål 2.3. God service

Det måste vara lätt att sortera rätt och kostnaden för att göra det måste vara rimlig. Insamlingssystem med hög servicenivå underlättar för människor att sortera avfallet rätt. I Sigtuna kommun vill vi att insamlingssystemens utformning innebär god service genom att sätta upp följande mål:

År 2020 ska minst 90 % av hushållen vara nöjda med hur avfallshanteringen som helhet fungerar i kommunen⁶.

2.5 MÅLOMRÅDE 3 - FARLIGT AVFALL I RÄTT SPÅR

Det tredje målområdet beskriver Sigtuna kommuns ambition att skapa ett människonära insamlingssystem (MNI) eller fastighetsnära insamlingssystem (FNI) för att minska mängden farligt avfall i det vanliga hushållsavfallet. Med människa och miljö i fokus, skapas insamlingssystem som är lättillgängliga, trygga och säkra samtidigt som vi fortsätter ett fördjupat arbete med att informera om skonsamma alternativ produkter. Målens ambitionsnivå anger den nivå som minst ska uppnås för att målen anses uppfyllda.

Effektmål 3.1. Mängden felsorterat farligt avfall ska minska

Farligt avfall som hanteras felaktigt kan utgöra en stor risk för skada på människors hälsa och på miljön. Det är därför viktigt att inte blanda det med annat avfall utan att lämna in det separat till rätt avfallsmottagare. Några av de egenskaper som utmärker farligt avfall är att det kan vara frätande, toxiskt, ekotoxiskt eller brandfarligt. I Sigtuna kommun vill vi öka kunskapen om farligt avfall genom att sätta upp följande mål:

År 2020 ska minst 95 procent av hushållen veta hur farligt avfall ska hanteras.⁷

Effektmål 3.2. Det ska vara lätt att göra rätt med farligt avfall

Det måste vara lätt att sortera rätt och kostnaden för att göra det måste vara rimlig. Insamlingssystem med hög servicenivå underlättar för människor att sortera avfallet rätt. I Sigtuna kommun vill vi att insamlingssystemens utformning innebär god service genom att sätta upp följande mål:

År 2020 ska det erbjudas insamlingssystem för farligt avfall, inklusive smått elavfall, från alla dagligvaruaffärer⁸.

Effektmål 3.3. Negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska

---

⁵ Svåra hämtställen identifieras löpande. Målet avser antal kända, svåra hämtställen som identifierats och åtgärdats under åren 2015 – 2018.

⁶ År 2013 uppgav 81 % av medborgarna att man är nöjda med hur avfallshanteringen som helhet fungerar i kommunen.

⁷ År 2013 uppgav 84 % av medborgarna att man är tillräckligt informerad om var man ska lämna sitt farliga avfall

⁸ I eller nära affär i Lunda, Rosersberg, Sigtuna stad, Märsta (Willys, ICA och Coop), Arlanda stad (ICA) och Valsta.

I kommunen finns ett antal nedlagda deponier varav en del ännu inte genomgått inventering och riskklassning. För varje sådan deponi skall en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön redovisas. För att minska den negativa miljöpåverkan från nedlagda deponier i Sigtuna kommun sätts följande mål:

Senast år 2020 ska alla nedlagda deponier för hushållsavfall riskklassificerats och åtgärder⁹ planerats.

3 KONSEKVENSER AV MÅL OCH STRATEGIER

I det följande beskrivs de viktigaste konsekvenserna av genomförande av avfallsplanen.

3.1 MILJÖKONSEKVENSER

Avfallsplaneringens huvudsakliga syfte är att minska miljöbelastningen från hantering av avfall och bidra till en ökad resurshushållning. De viktigaste miljömässiga konsekvenserna och aspekterna av en utveckling enligt mål och strategier i denna avfallsplan kan sammanfattas enligt följande:

- Den ökning av avfallsmängderna som bl.a. befolkningstillväxten och förbättrad konjunktur medför kan i viss mån motverkas av åtgärder som underlättar återanvändning, krav i upphandlingar samt information.
- Minskat utsläpp av klimatpåverkande gaser genom produktion av fordonsgas från insamlat matavfall när fordonsgasen ersätter fossila bränslen.
- Minskat innehåll av farligt avfall i det övriga avfallet till följd av bl.a. information och utökade insamlingssystem för farligt avfall.
- Ökad materialåtervinning och resurshushållning genom bl.a. sortering av matavfall, förbättrad tillgänglighet till insamlingsplatser för förpackningar och tidningar samt information.
- Lokalt kan utsläpp av partiklar och andra ämnen från fordon öka med ökat transportarbete till följd av ökad sortering och insamling av separata avfallsslag.

3.2 EKONOMISKA KONSEKVENSER

För att genomföra avfallsplanens aktiviteter preciseras dessa i årliga verksamhetsplaner och kostnader arbetas in i Sigtuna Vatten & Renhållning AB:s budget för de närmaste åren, men även i förvaltningarnas och kontorens budget. De ekonomiska konsekvenserna bedöms därför enbart övergripande i avfallsplanen.

Kostnaderna för avfallshantering kan komma att öka till följd av ökade kostnader till följd av aktiviteter för att nå målen och allmän prisutveckling i samhället. Exempel på aktiviteter som ger ekonomiska konsekvenser är:

---

⁹ Åtgärder ska planeras för upplag där kommunen varit verksamhetsutövare, om riskklassificeringen visar att det behövs.

- Eventuell ökad service i insamlingen av farligt avfall med exempelvis investering i insamlingsskåp, så kallade ”samlare”, och därtill förväntad ökning av transport och behandling av de insamlade mängderna.
- Informationsinsatser.
- Genomförande av utredningar och projekt, t.ex. försök med insamling i fyrfackskärl.
- Kvalitetssäkring av avfall och uppföljning av nyckeltal till mål i avfallsplanen genom exempelvis plockanalyser.

3.3 BARNKONSEKVENSBESKRIVNING

Avfallsplanens mål och aktiviteter för att öka resurshushållningen och minska mängden farligt avfall gynnar alla kommuninvånare, inte minst barn. Genom att mängden farligt avfall minskar och tas bättre omhand minskar också riskerna för att barn kommer i kontakt med farligt avfall på ett riskfyllt sätt.

Barn är många gånger bättre än vuxna på att återanvända och återvinna material. Om barn och ungdomar har detta ”inbyggt i sig” att värna miljön kommer de att kunna bidra till måluppfyllelse på ett konstruktivt sätt och även bidra till att hela familjen medverkar genom sortering och återanvändning. Informationskampanjer och riktad information till barn och ungdomar i samverkan med förskola och skola är därför en viktig uppgift.

Under utställningstiden har organisationer som företräder barn möjligheter att komma med synpunkter på avfallsplanen.

Sammantaget medför avfallsplanen bättre förutsättningar för ett långsiktigt hållbart samhälle, vilket är bra för alla generationer. Det är naturligtvis av största vikt för den yngre generationen som ska ta över det samhälle som vi ärvt. Det är viktigt att respektera miljön, genom exempelvis minskad nedskräpning, tydliggörs och att god hälsa gynnas.

4 ANSVAR OCH ORGANISATION

Flera olika aktörer ansvarar för hur olika typer av avfall som uppstår i Sigtuna kommun samlas in och behandlas. Exempel på sådana aktörer är regering, riksdag, kommunen, producenter, verksamheter, ägare av behandlingsanläggningar, entreprenörer, fastighetsinnehavare och privatpersoner.

I föreliggande kapitel redogörs för ansvarsfördelningen och olika aktörers roller inom avfallshanteringen för Sigtuna kommun. Samarbete med andra organisationer beskrivs.

4.1 KOMMUNENS ANSVAR

Sigtuna kommun ansvarar för att hushållsavfall och därmed jämförbart avfall insamlas och transporteras till olika mottagnings- och behandlingsanläggningar. Detta regleras i 15 kap Miljöbalken, avfallsförordningen och kommunens avfallsföreskrifter.

Ansvarig nämnd för verkställande av renhållningsansvaret är Kommunstyrelsen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden med dess förvaltning ansvarar för tillsyn över avfallshanteringen; den verksamhet som kommunen bedriver, anläggningar inom kommunen för hantering av avfall och hur företag och andra verksamheter hanterar sitt avfall.

4.2 KOMMUNENS AVFALLSORGANISATION

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för den kommunala avfallshanteringen. Sigtuna Vatten & Renhållning AB ägs av kommunen och ansvarar för att avfallshanteringen sker på ett rätt och ändamålsenligt sätt enligt gällande lagstiftning.

Sigtuna Vatten & Renhållning AB har en kundtjänst som sköter fakturering och svarar på frågor kring avfallshanteringen.

Sigtuna Vatten & Renhållning AB anlitar via anbudsförfarande entreprenörer för att utföra de olika tjänsterna inom avfallshanteringen.

4.3 PRODUCENTERNAS ANSVAR

Ansvar för förpackningar, tidningspapper, däck, bilar, läkemedel samt elektriska och elektroniska produkter faller inom förordningarna om producentansvar. Producenterna representeras av materialbolag som ansvarar för insamling och transport. Ansvarsfördelningen för insamling av förpackningar och tidningar är under utredning från regeringens sida och kan komma att förändras inom några år.

4.4 INVÅNARNAS, FASTIGHETSÄGARNAS OCH FÖRETAGENS ANSVAR

Alla kommunens invånare och företag ansvarar för att sortera ut avfall till återvinning enligt gällande lagstiftning och Sigtuna kommuns avfallsföreskrifter. Alla har också ett ansvar att genom sitt agerande medverka till uppfyllelse av avfallsplanens inriktningsmål.

Fastighetsägare ansvarar för att boende ges möjlighet att göra sig av med sitt avfall i enlighet med gällande regler samt att hämtning av avfall kan ske under arbetsmiljömässigt godtagbara former.

De som bedriver verksamhet ansvarar själva för ett riktigt omhändertagande av det avfall som inte kan hänföras till med hushållsavfall jämförbart avfall och som uppkommer i den egna verksamheten.

4.5 SAMARBETE MED OLIKA VERKSAMHETER

Stockholmsregionens Avfallsråd - STAR

Stockholmsregionens avfallsråd är ett forum för regionalt avfallssamarbete mellan kommunerna i Stockholms län. Alla 26 kommuner i Stockholms län deltar i avfallsrådet samt Håbo kommun från Uppsala län. Avfallsrådet organiseras genom Kommunförbundet Stockholms Län.

Exempel på avfallsrådets verksamhet är:

- Informationsutbyte mellan kommunerna om utvecklingen på avfallsområdet i respektive kommun.

- Regionala utredningar
- Samordning av vissa informationsinsatser.
- Sammanställning av regional avfallsstatistik.
- Konferenser
- Nätverksskapande med aktörer på avfallsområdet.

Avfallsrådets arbete bidrar på olika sätt till avfallsplaneringen i kommunerna även om det direkta planeringsarbetet bedrivs på lokal nivå.

Käppalaförbundet

Käppalaförbundet är ett kommunalförbund i Stockholmsområdet där Sigtuna är en av elva medlemskommuner. Förbundets främsta uppgift är att omhänderta och rena medlemskommunernas avloppsvatten. Förbundet driver Käppala reningsverk.

Avfallshanteringen berörs närmast av förbundets verksamhet genom att förbundet behandlar avloppsslam samt avyttrar biogas och rötslam som produceras vid slambehandlingen. Förbundet omhändertar även lakvatten från deponier men arbete pågår för att odefinierat lakvatten i framtiden inte ska ledas till Käppalaverket.

5 KOMMUNALA STYRMEDEL

I det följande beskrivs de styrmedel som kommunen kan nyttja för att avfallsplanens mål skall kunna uppnås.

5.1 LOKALA AVFALLSFÖRESKRIFTER

För varje kommun ska det enligt Miljöbalken finnas en renhållningsordning.

Renhållningsordningen innefattar lokala föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen samt denna avfallsplan.

Föreskrifterna innehåller de kommunala bestämmelserna om avfallshantering. Föreskrifter om avfallshantering är ett verktyg för att styra hanteringen av hushållsavfall, för att exempelvis uppnå god sortering. Föreskrifterna är även en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister. Här kan exempelvis fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare se vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Föreskrifterna utgör komplement till gällande internationell och nationell lagstiftning på området.

5.2 TAXOR OCH AVGIFTER

Kommunen har rätt att ta ut avgift för den insamling och behandling av avfall som sker. Avgiften ska vara baserad på självkostnadsprincipen vilket innebär att avfallshanteringen inte får bedrivas med ekonomiskt överskott. Kommunen har rätt att differentiera taxan för att exempelvis stimulera bland annat återanvändning och återvinning. Taxan utgörs dels av en grundavgift och dels av en avgift för insamling, bortforsling och slutligt omhändertagande av avfallet.

Grundavgiften är en fast del som tas ut per hushåll och bidrar till att finansiera kostnaderna för kommunens administration, kundservice, framtagning av avfallsplan, renhållningsordning och information. Dessutom finansieras återvinningscentral och miljöstationer för farligt avfall genom grundavgiften. Avgiften för insamling är differentierad utifrån behållarstorlek, hämtningsfrekvens och tillgänglighet.

5.3 INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Information och kommunikation är viktiga delar i arbetet med att nå en bättre avfallshantering.

För att nå ut med avfallsinformation behövs en levande dialog och kommunikation som bygger på helhetssyn.

Effektiv avfallskommunikation måste anpassas till den aktuella målgruppen. För att nå ut med rätt information och kunna bygga upp en dialog är det en fördel att göra aktörsanalyser där aktörerna identifieras utifrån olika perspektiv. Exempel på perspektiv kan vara:

- Politiskt perspektiv
- Kommunalt förvaltningsperspektiv
- Entreprenörsperspektiv
- Fastighetsägare/boendeperspektiv
- Övrig omvärld
- Barnperspektiv
- Tillgänglighetsperspektiv

Kommunens informations- och kommunikationsarbete sker utifrån kommunens ”Riktlinjer för information och kommunikation” som har tagits fram i syfte att strukturera arbetet och bland annat bidra till att avfallsplanens mål uppfylls. Riktlinjerna innefattar de styrande principerna för informationsarbetet. Informationen från kommunen ska, enligt riktlinjerna, vara snabb, aktivt, tillgänglig, öppen och saklig.

I syfte att långsiktigt säkerställa nivån och kvaliteten på informationen bör löpande utvärderingar och kundenkäter genomföras.

Exempel på informations- och kommunikationskanaler som används i Sigtuna kommun:

- Avfallsalmanacka med information om avfallshantering
- Kommunens webbplats
- Tidningen ”Sigtunabygden” som utkommer varje vecka med 1-2 helsidor kommuninformation till invånarna
- Fokusgrupper som för dialog med allmänheten
- Tidningen ”Nyinflyttad” som utkommer en gång per år och delas ut till alla nyinflyttade
- Dataprogram för hantering och uppföljning av klagomål och synpunkter på kommunens verksamhet